

Landschapsbegraafplaats

Meerssen

Datum : 19 juli 2017

Nummer: 182-006

Betreft : Toelichting schetsontwerp landschapsbegraafplaats Meerssen

---

Inleiding

Voor enkele (voormalige) agrarische percelen aan de Waselderweg/Langs de Gewannen te Ulestraten, in het buitengebied gemeente Meerssen, is een schetsontwerp uitgewerkt voor de realisatie van een begraafplaats met een landschappelijke inscenering. Het schetsontwerp geeft een beeld van hoe de begraafplaats in het landschap vorm kan krijgen. Tevens laat het zien hoe verschillende landschappelijke thema's kunnen worden uitgewerkt tot een landschapsbegraafplaats met een eigen identiteit.

Toelichting schetsontwerp

De planlocatie voor de begraafplaats bestaat momenteel uit (voormalige) agrarische bedrijfbouw, een woning met tuin en diverse agrarische percelen. Voor een landschapsproject van het ten noorden gelegen bedrijventerrein zijn in het verleden reeds grondwallen aangelegd, die vervolgens beplant zijn met struweel en bomen. Deze grondwallen met tussengelegen boomgaarden vormen de basis voor het ontwerp van de begraafplaats.

Gezien de planlocatie agrarisch van aard is, is er geen sprake van ongerepte natuur of een bosrijke omgeving. De aanleg van een natuurbegraafplaats is derhalve niet passend, omdat het te lang zou duren voordat er gesproken kan worden van natuur op deze plek. Het planconcept dat aan het schetsontwerp ten grondslag ligt gaat daarom uit van een begraafplaats die beter aansluit bij de huidige ruimtelijke context, wat betekent dat een landschappelijke sfeer passender is op deze plek.

Hiertoe worden tussen de bestaande grondwallen enkele 'landschapskamers' aangelegd. De 'gaten', de open delen tussen de grondwallen, zullen worden opgevuld met toe te voegen groensingels zodat vrijwel volledige omsloten landschapskamers ontstaan. De begraafplaats krijgt hierdoor een introvert karakter wat de rust en de sereniteit ten goede zal komen. De landschapskamers hebben ieder een eigen thema, waardoor de begraafplaats verschillende soorten groene omgevingen kan bieden. Hierbij wordt niet uitsluitend gebruik gemaakt wordt van natuurlijk ogende omgevingen zoals een heideveld, maar ook van 'cultuurlandschappen' zoals een fruitboomgaard. De bestaande grondwallen zorgen voor de scheidingen tussen de kamers, en bieden daarmee ook 'randlengte' voor de graven.

Herdenkingsgebouw en compensatie

Ter plaatse van het huidige erf wordt een parkeerplaats gerealiseerd dat omgeven wordt door een dicht bomencarré. Vanaf de parkeerplaats leidt een pad naar een klein erf waar ruimte is voor het stallen van fietsen. Vervolgens leidt het pad naar het herdenkingsgebouw met een grondvlak van circa 225m². Het gebouw heeft een open karakter en kijkt uit over de omliggende landschapskamers. De in de bijlagen opgenomen schetsontwerpen van Vullings de Moor architecten geven een impressie van het te realiseren gebouw.

Voor de bouw van het herdenkingsgebouw dient elders in de regio bebouwing te worden gesloopt ter compensatie. Hiervoor wordt een vervallen bedrijfsgebouw gesloopt in het buitengebied ten zuiden van de kern Ulestraten. Het te slopen gebouw heeft een grondvlak van 13x9m. Het gebouw bevat asbest dat eveneens gesaneerd dient te worden. Daarnaast dient er fundatie, zij-beplating, houten zijwanden en vloerdelen geruimd te worden. Navolgende afbeelding illustreert de ligging van het te slopen gebouw ten opzichte van het plangebied voor de begraafplaats.

De bijgevoegde schetsen geven slechts een impressie van de mogelijkheden ter plaatse. Bij de uitwerking zullen diverse onderdelen nog nader onderzocht en ontworpen moeten worden.

Landschapsbegraafplaats Meerssen

Landschapskamer:
Heuveltuin

Helling/trapjes/doorgang over grondwallen

Landschapskamer:
Bloemenweide

Vijver met houten vlonder

Gedenkhuis

Parkeren 40pp.

Landschapskamer:
Monumentale tuin

Gemeentegrens Beek -
Meerssen

Landschapskamer:
Fruitboomgaard

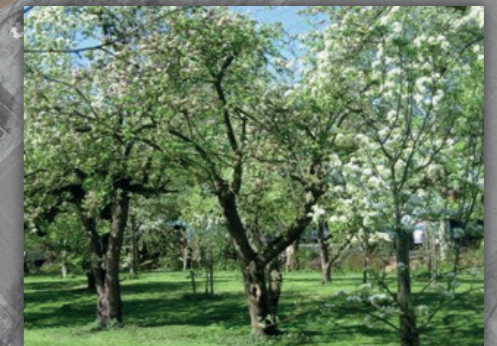
Landschapskamer:
De glooiende heide

Bestaande grondwallen

Privé woning

Privaat terrein

Bestaande boomgaard

0 20 40 60 80 100m

182-006 2017-07-18 Schetsontwerp Landschapsbegraafplaats Meerssen

SITUATIETEKENING

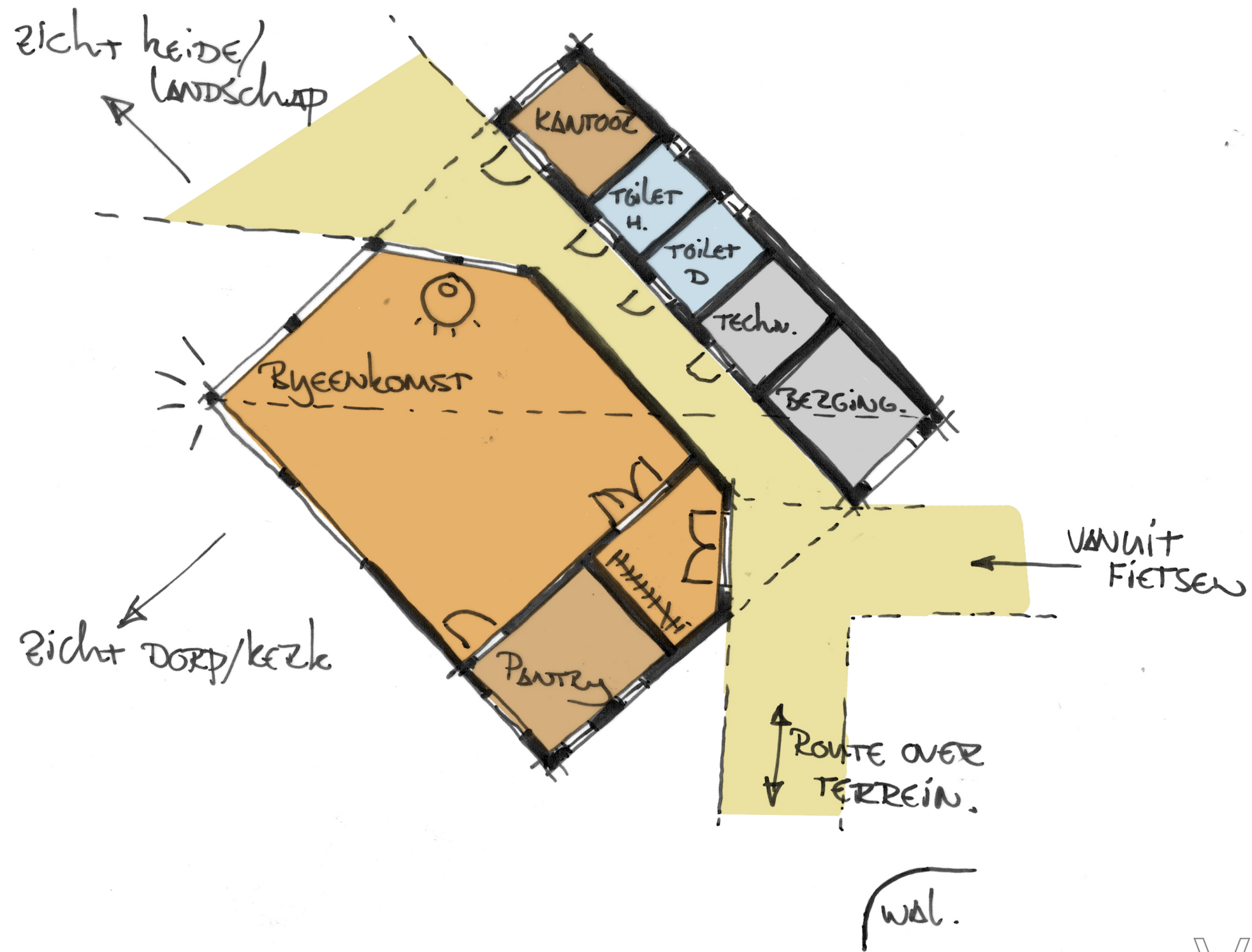
07-07-2017

VULLINGS
DE MOOR

PLATTEGROND

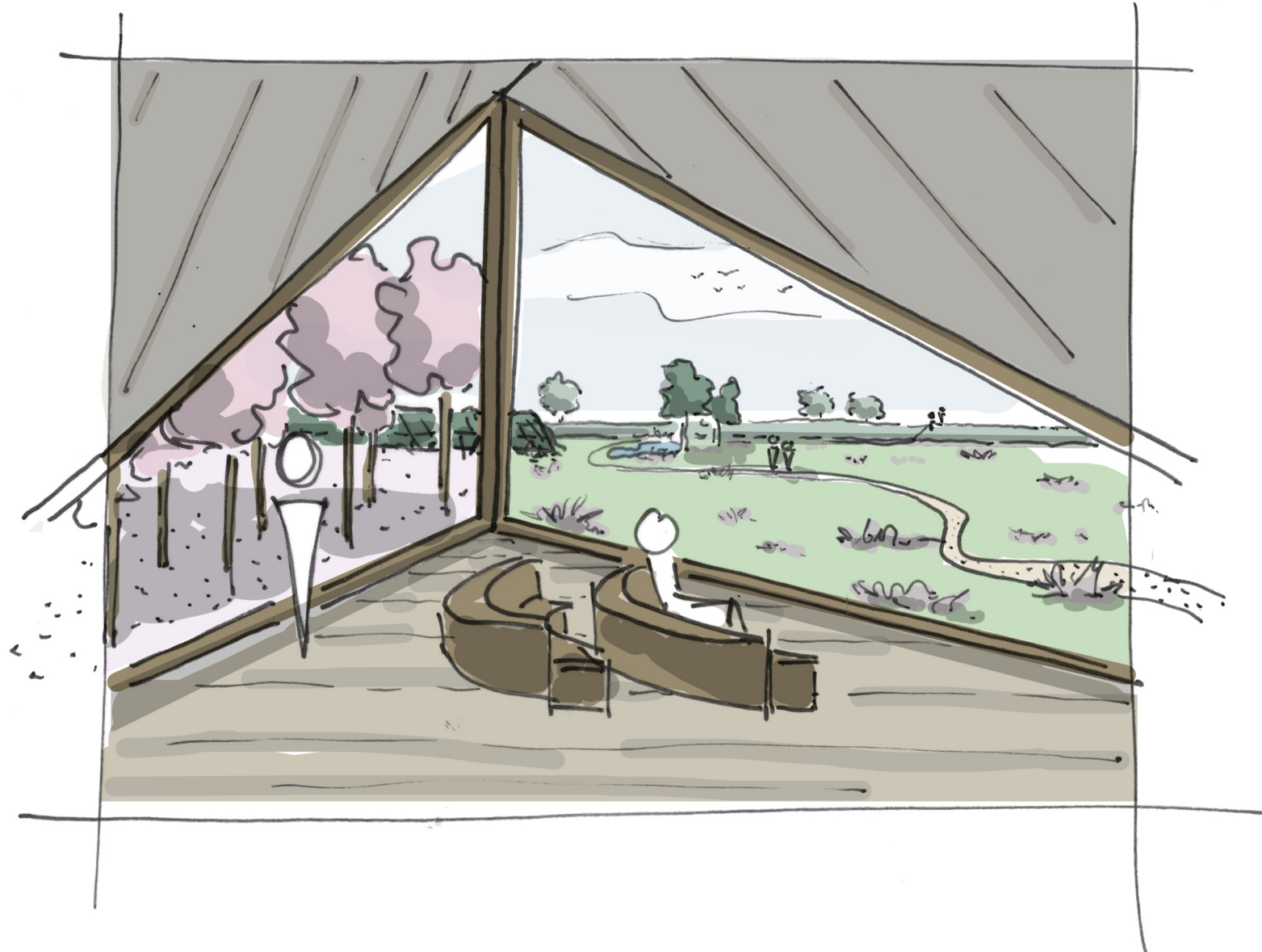
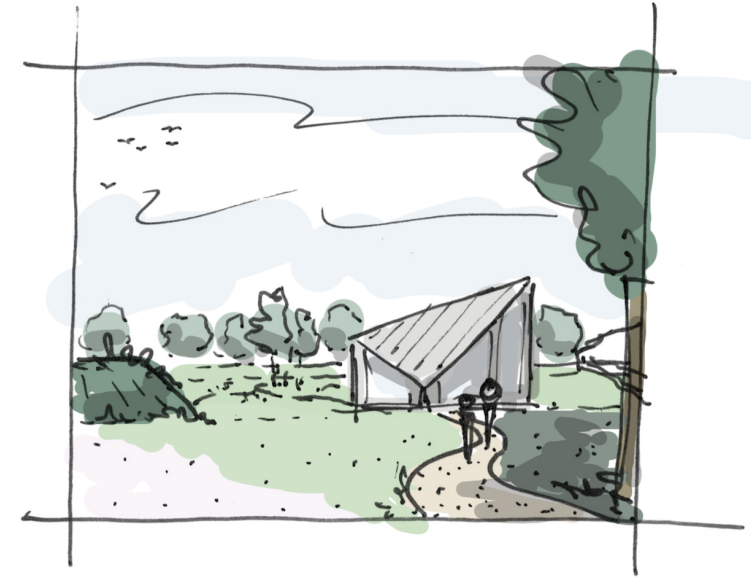
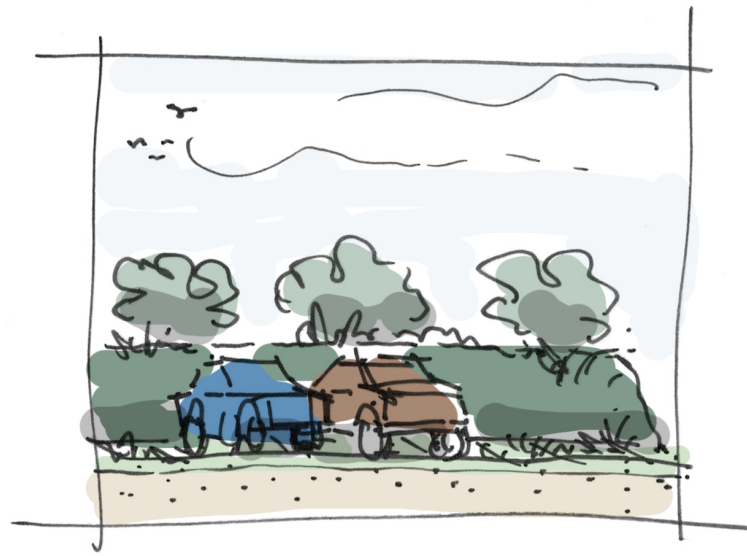
07-07-2017

VULLINGS
DE MOOR

STUDIE / SCHETSONTWERP

07-07-2017

VULLINGS
DE MOOR

Memo

Datum 24 oktober 2017
Documentnummer M167451.008/HST
Relatie Dhr. R.J.E.A. Cobben, Langs de Gewannen 20 (6236 NV) Ulestraten
Onderwerp **Nadere onderbouwing compensatiemaatregelen Landschapsbegraafplaats Cobben te Ulestraten**

- Algemeen

Op 28 juli 2017 zijn de stukken voor de realisatie van de Landschapsbegraafplaats ingediend ten behoeve van de beoordeling door de Kwaliteitscommissie Limburg. Deze stukken dienen mede als basis voor onderhavige Memo.

De gemeente heeft bij mailbericht van 22 september 2017 gevraagd om de te realiseren compensatie nader te kwantificeren; in die zin dat duidelijk wordt wat er ten opzichte van beheerplan van het bedrijventerrein MAA extra wordt gedaan in het landschap.

- Uitgangspunten

De landschapsbegraafplaats wordt gerealiseerd in een gebied dat eerder al is ingezet als natuurcompensatiegebied voor de realisatie van het bedrijventerrein MAA. Deze inrichtingsmaatregelen zijn opgenomen in **bijlage 1** bij deze Memo.

Deze inrichtingsmaatregelen worden uiteraard gerespecteerd in het plan voor de landschapsbegraafplaats.

In het voor de landschapsbegraafplaats door bureau Pouderoyen uitgewerkte inpassings- en inrichtingsplan is rekening gehouden met de inrichtingsmaatregelen als opgenomen in bijlage 1. Het inpassings- en inrichtingsplan voor de natuurbegraafplaats gaat echter op onderdelen verder dan de inrichtingsmaatregelen, zoals die de realisatie van het bedrijventerrein zijn voorgeschreven. Hieronder worden die extra maatregelen aangegeven. In het inpassingsplan zijn zodanige maatregelen en aanvullingen opgenomen, dat de voor de landschapsbegraafplaats vereiste sfeer optimaal wordt gecreëerd.

Voor de landschapsbegraafplaats wordt een bijeenkomst-/herdenkingsgebouw (gedenkhuys) gerealiseerd met een oppervlakte van circa 225 m². Aan de vijver komt een hardhouten vlonder met een oppervlakte van circa 320 m².

Verder wordt er een semi verharde parkeerplaats aangelegd met een oppervlakte van circa 1.000 m².

Als compensatie voor de realisatie van het bijeenkomst-/herdenkingsgebouw wordt er in het buitengebied van Meerssen een in slechte staat verkerend gebouw gesloopt van circa 120 m². Deze slooplocatie is in samenspraak met de gemeente tot stand gekomen. Als **bijlage 2** zijn enkele foto's van dat te slopen landschapsontsierende gebouw bijgevoegd.

- Extra inpassingsmaatregelen

A) Extra natuuraanleg en instandhouding

Ter plaatse van de landschapsbegraafplaats worden conform het inpassings- en inrichtingsplan van bureau Pouderoyen ten opzichte van de inrichtingsmaatregelen op basis van het bedrijventerrein MAA de volgende vijf extra inpassingsmaatregelen genomen. Onderstaande nummering verwijst naar de nummering als opgenomen in **bijlage 3**.

Deze extra inpassingsmaatregelen kunnen naast de compensatie voor het gedenkhuis tevens dienst doen als compensatie voor de aan te leggen semi verharde parkeerplaats (circa 1.000 m²) en de hardhouten vlonder bij de vijver (circa 320 m²).

1) Beukenbosje

Aanplant en instandhouding beukenbosje ter grootte van circa 3.535 m² buiten de zuidelijke grondwal met daarop een houtwal.

2) Rode beuken

Op het perceel bij de privéwoning aan Langs de Gewannen 20 worden 14 rode beuken aangeplant/in stand gehouden. Het betreft twee rijen; één aan de zuid-westzijde van de kavel van de woning (11 stuks) en één aan de noord-oostzijde van de woning (3 stuks).

3) Perenbomen

Langs de inrit naar de privéwoning Langs de Gewannen 20 worden 60 middenstam perenbomen in stand gehouden. Dit betreft een kenmerkende rij fruitbomen in het landschap.

4) Beukenhaag

Aan de wegzijde Langs de Gewannen wordt een beukenhaag van 70 meter lengte in stand gehouden.

5) Omzoomd heidelandschap

Aan de westzijde wordt circa 5.000 m² (0,5 ha) hectare heidelandschap gerealiseerd met een omzoming van een haag en een bomenrij.

B) Verbetering beheer natuurcompensatie

Dhr. R. Cobben gaat het beheer van de aangelegde natuurcompensatie verbeteren. Op dit moment is er sprake van verruiging en achterstallig onderhoud van de natuurcompensatie.

Door bureau FF-advies (ir. F. Fahner) is een rapportage uitgewerkt (rapportnummer R201707-A; d.d. 5 oktober 2017). Dit rapport is bijgevoegd als **bijlage 4** bij onderhavige notitie. Dhr. Cobben zal het gebied overeenkomstig de in die rapportage opgenomen beheersmaatregelen in stand houden. Het beheer is daarmee op termijn beter gewaarborgd.

C) Kwalitatief hoogwaardige uitvoering bijeenkomst-/herdenkingsgebouw

Het bijeenkomst-/gedenkgebouw wordt uitgevoerd in hoogwaardige natuurlijke materialen; passend binnen een landschapsbegraafplaats.

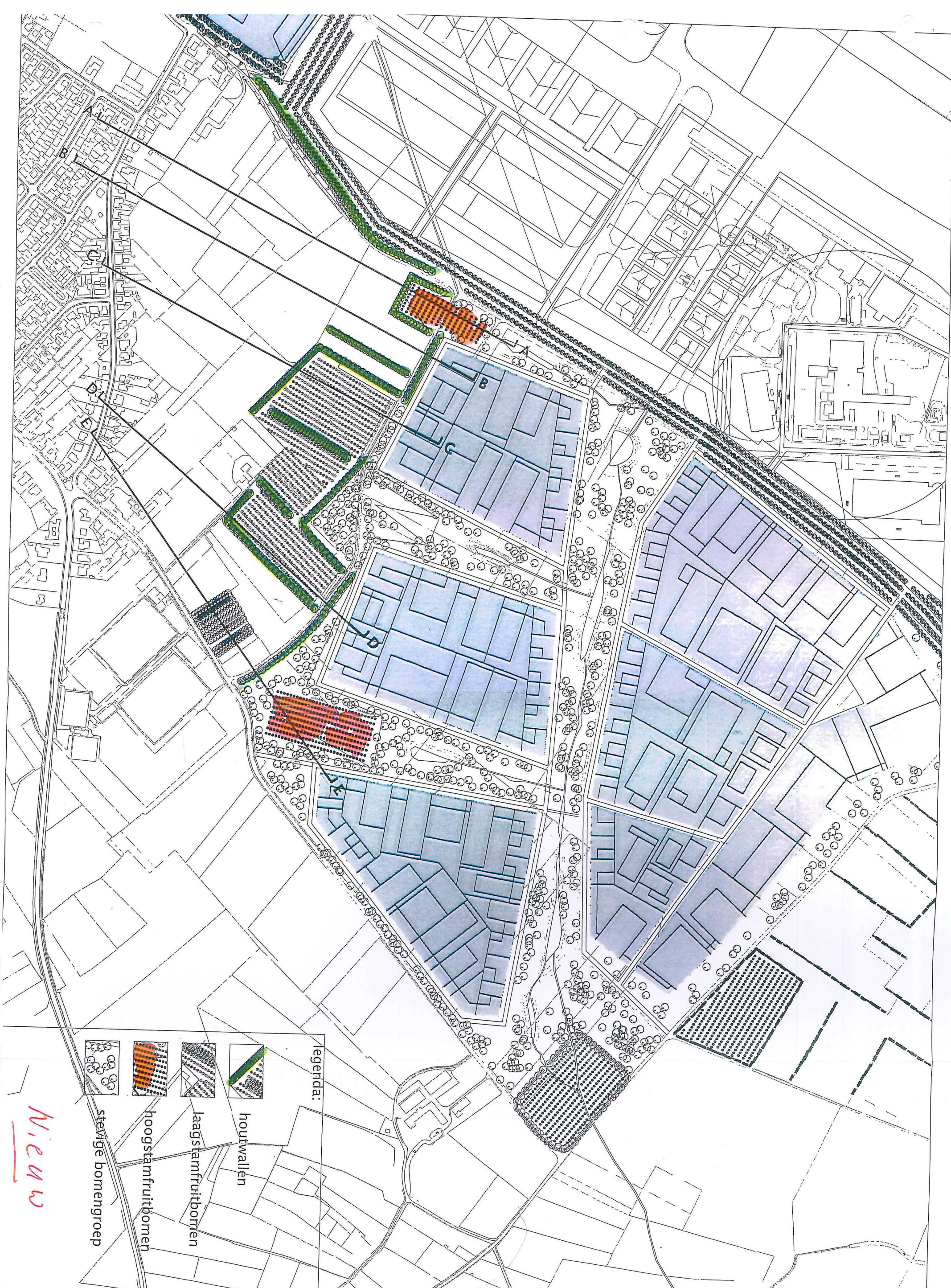

De toe te passen materialen betreffen hout, steen, glas en een afdekking met gebakken pannen. De te realiseren beeldkwaliteit is opgenomen in bijlage 3 (landschapsplan Pouderoyen), zoals gevoegd bij de stukken van de Kwaliteitscommissie.

Bijlagen:

- 1) Inrichtings- en compensatiemaatregelen Bedrijventerrein MAA;
- 2) Foto's te slopen landschapsontsierende gebouw;
- 3) Overzicht extra compensatiemaatregelen natuur;
- 4) Rapportage FF-advies inzake beheer- en beheersmaatregelen.

ing. H.N.J.M. Steins
Aelmans Ruimte, Omgeving & Milieu BV

legenda:

	houtwallen
	hoogstamfruitbomen
	laagstamfruitbomen
	stevige bomengroep

Nieuw

Bijlage 2

**Foto's van te slopen landschaps
ontsierende gebouw (circa 120 m²)**

Landschapsbegraafplaats Meerssen

Bijlage 3:
Extra aanplant/compensatie
t.o.v. inpassing Aviation Valley MAA

Raymond Cobben

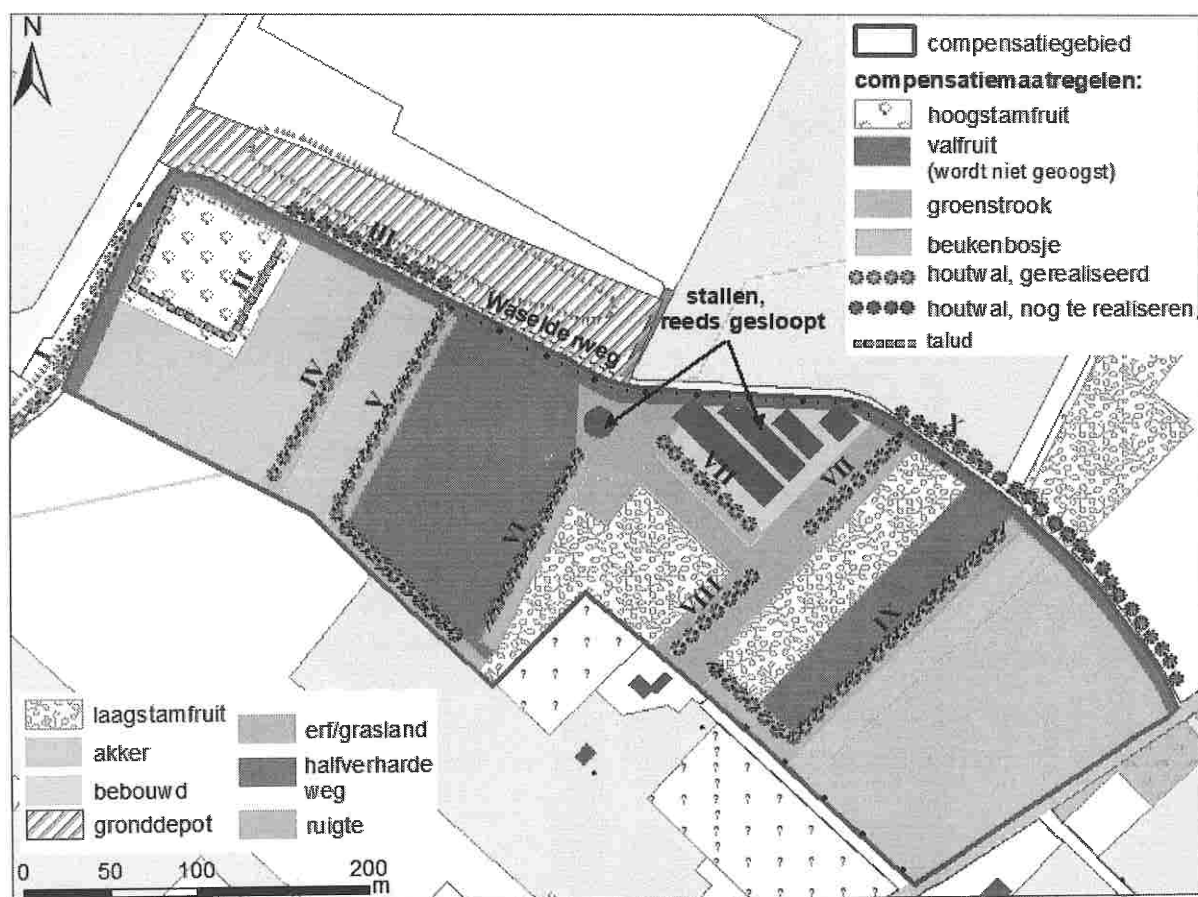
Ecologische aspecten van
Natuurbegraafplaats Waselderweg,
Ulestraten

Rapportnummer R201707-A
5 oktober 2017

Auteur:
Ir. F. Fahner

1. Inleiding, achtergrond

De heer Raymond Cobben is eigenaar van het gemengde boerenbedrijf aan de Waselderweg te Ulestraten, met onder andere een fruitkwekerij. Onlangs zijn de stallen waarin voorheen varkens werden gehouden, gesloopt. Op de gronden van de heer Cobben zijn in het kader van de ontwikkeling van het naastgelegen bedrijvenpark AviationValley natuurcompensatiemaatregelen gerealiseerd. Deze natuurcompensatie is uitgevoerd ter compensatie van het verlies van leefgebied van de das en de betreffende maatregelen zijn uitgevoerd conform de door het Ministerie verleende ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet (thans Wet natuurbescherming). De ontheffing dateert van 4-12-2009 (nr. FF/75C/2004/0359C) en is verlengd d.d. 13-03-2015 (nr. FF/75C/2014/0235) voor de periode 13-3-2015 t/m 31-8-2019.

Figuur 1: Inrichting natuurcompensatiegebied

De compensatiemaatregelen betreffen de aanleg en instandhouding van groenstroken (in de vorm van houtwallen), hoogstamfruitboomgaarden en een beukenbosje, zie overzichtskaartje (fig. 1).

In voorwaarde 29 van de ontheffing is onder meer het volgende bepaald: "Binnen de compensatiegronden en natuurstroken dient het beheer zodanig plaats te

vinden, dat de compensatiegronden optimaal leefgebied voor de das blijven en dat deze duurzaam in stand worden gehouden”.

2. Voornemen

Thans is de heer Cobben voornemens op zijn gronden een natuurbegraafplaats te realiseren. De begraafplaats is binnen het compensatiegebied gepland.

De begraafplaats is opgebouwd uit de volgende elementen (zie de betreffende inrichtingsschets):

- landschapskamers, met wandelpaden: bloemenweide, heide, monumentale tuin en fruitboomgaard;
- boerenerf met gedenkhuis (ter plaatse van de voormalige varkensstallen);
- vijver (idem) ;
- bestaande grondwallen (te handhaven).

3. Commentaar

Biotoopeisen van de das

De das prefereert een kleinschalig landschap met afwisseling van weilanden, bosjes en boomgaarden en verbindende groenstroken in de vorm van houtwallen, heggen, holle wegen en (droge) greppels. Dit is het voor de das optimale landschap dat in grote delen van Zuid-Limburg nog min of meer in tact is, evenals in delen van het Rijk van Nijmegen en in Noordoost-Brabant (Maasheggenlandschap). Het stapelvoedsel van de das wordt gevormd door regenwormen, welke in de boomgaarden door toepassing van stalmest in rijke mate aanwezig zijn, alsmede in vochtige graslanden op lössgronden. Verder is het menu van de das, die omnivoor is, rijk geschakeerd en bevat ook insecten als emelten en kleine zoogdieren (mol, woelrat e.d.), kikkers, padden, granen en fruit. Door de massale teelt van maïs in de afgelopen decennia, bestaat het voedsel van veel dassen in het najaar voor een belangrijk deel uit dit gewas.

Gelet op het belang van de aanwezigheid van stapelvoedsel, dienen de compensatiegronden zodanig beheerd te worden, dat regenwormen beschikbaar zijn en blijven. Verruiging past daar niet in, omdat dit de regenwormendichtheid doet afnemen en de wormen door bijvoorbeeld lang gras en verfilting van de zode slecht toegankelijk worden voor de das. Er dient dus een beheer te worden toegepast dat de (gras)vegetatie kort houdt. Extensieve begrazing met paarden en runderen (liefst jaarrond) levert de meeste structuurvariatie op, maar ook maaibeheer kan worden toegepast, of periodieke intensieve begrazing door schaapskuddes.

Evaluatie veranderingen binnen het compensatiegebied

- De structuur van het compensatiegebied zal in tact worden gelaten, het betreft met name het raamwerk van de bestaande grondwallen. Dit betekent dat aan migratieroutes en vestigingsmogelijkheden voor de das niets zal veranderen.
- Verder zal ook fruitboomgaard een plek krijgen binnen het nieuwe concept, zij het deels op een andere locatie dan waar nu het valfruit is (vergelijk fig. 1). In de huidige situatie is er sprake van een zeer grote beschikbaarheid aan valfruit. De oppervlakte van fruit zal iets afnemen, maar nog steeds ruim voldoende zijn voor de aanwezige populatie dassen.
- Het gebied zal iets intensiever worden gebruikt, vanwege de wandelpaden die de landschapskamers doorkruisen. Dit betekent dat er sprake zal zijn van een geringe toename van verstoring, hoewel het recreatieve gebruik extensief van karakter zal zijn. Overigens wordt ervan uitgegaan dat alleen aangelijnde honden zijn toegestaan en dat het publiek de houtwallen niet zal betreden, uitgezonderd de plekken waar wandelpaden deze wallen kruisen. De struikenbegroeiing op de wallen is thans zodanig, dat de toegankelijkheid voor mensen slecht is en dit zal niet veranderen. Potentiële verstoring van dassenburchten zal daarom niet aan de orde zijn. Verder wordt ervan uitgegaan dat het terrein 's avonds/'s nachts niet door publiek betreden wordt, de periode van de dag dat dassen hun burcht verlaten en voedsel zoeken.
- Het beheer zal zodanig zijn, dat het karakter van de verschillende landschapskamers in stand gehouden wordt. Graslanden c.q. gazons zullen daarom kort gehouden worden, hetgeen gunstig is voor de das. Voorkeur heeft jaarrondbegrazing, waarbij bijvoorbeeld te denken is aan inzet van lakenvelders, die tevens in cultuurhistorisch opzicht een verrijking betekenen voor het landschapsbeeld en goed passen binnen het parkachtige concept.
- Er wordt verder gedacht aan instandhouding c.q. verbreding van het aanbod aan voedsel, met name fruit en granen. Hierin past de aanplant van besdragende struiken, zoals *Ribes spec.*. Hiermee kan men bijvoorbeeld de bestaande groenstroken verder optimaliseren. Daarnaast profiteert de das momenteel van periodieke teelt van maïs, waarin veel gefoerageerd wordt, in de herfst. Maar ook granen kunnen weer een plek krijgen binnen de landschapskamers, in de periferie zou men ruimte voor gewasstroken kunnen reserveren, waarbij desgewenst ook andere graansoorten toegepast kunnen worden als tarwe, haver, rogge en gerst.

Conclusie

De transitie van het huidige compensatiegebied naar een natuurbegraafplaats zal geen afbreuk doen aan de kwaliteit van het dassenbiotoop, mits het beheer wordt afgestemd op een goede productie van het stapelvoedsel van de das (regenwormen) en het aanbod van andere voedselbronnen, met name valfruit en granen. Het beheer zal waarschijnlijk beter gewaarborgd zijn dan in de huidige situatie, waarbij men moet constateren dat hier en daar verruiging optreedt.